

ADMINISTRATÍVNY ŠTÝL

- verejná úradná komunikácia
- sprostredkovanie presných údajov a faktov
- medzi právnickou a fyzickou osobou
- komunikačná sféra: úrady, banky, podniky, súdy, pošta

STN - slovenská technická norma

znaky: ustálená forma,

stručnosť

výstižnosť

vecnosť

prehľadnosť

zrozumiteľnosť

spisovná forma

kancelarizmy, internabulionizmy, pochodisk

útvary:

↑ dokumentárne, oznamovacie, heslové

žiadost'

životopis

reklamácia

objednávka

sťažnosť

referát

diskusia

petícia

vyhláška

splnomocnenie

oznámenie

potvrdenie

protokol

zmluva

zmenka

faktúra

Hovorový štýl

bežná komunikácia v súkromnej alebo záujmovej sfére

súkromné osoby, neoficiálna a polooфициálna ~~kameralná~~ ~~sféra~~ komunikácia

znaky: spontánnosť

konverzačnosť

súkromnosť

situáciačnosť

stručnosť

expresívnosť

súkromná (rodina, kamaráti)

polooфициálna (pracovisko, škola)

bežná (osoby sa poznajú)

útvary: monologické (monológ, rozprávanie)

dialogické (diológ, hovor, hádka, debata, diskusia)

pisomné (súkromný list, oznámenie, blahoželanie, kondolencia)

moderné (reklama, inzerát, e-mail,

SMS, vizitka, chat, odkaz na stránku)

individuálny štýl

slangové výrazy

spisovný jazyk aj nárečie

Rečnícky štýl

subjektívno - objektívny štýl
verejného styku

informovať, zaujať, vysvetľovať, presvedčiť,
agitovať, argumentovať, napísať

Rétorika

- veda o umení ~~sa~~ hovoriť, presu informovať, presvedčovať...

Socrates, Platón, Aristoteles, Marx a Engels, Maximilian Robespierre

znaky: ústnosť
verejnosť
sugestívnosť
adresnosť
názornosť

žánre: agitačno-propagačné: politické, súde a
cirkevné prejavy

náučné prejavy: monologické:
prednášky, referáty, hodnoty

dialogické:

príležitostné prejavy: diskusia
verejné:
slávnostný, nábožný, informálny

súkromné:
prípitok

Publicistický štýl - spravodajská funkcia

znaky: prísomnosť
monologickosť
verejnosť
informatívnosť
veľký výskyt faktografických prvkov
aktualnosť
tematická bohatosť

Útvary: spravodajské: referát, interview,
inzerát, reklama, správa

analytické: (presvedčiacia f.)
úvodník, komentár, recenzia, kritika,
diskusia, glosa, ~~pan~~ ^{entre filet}
beletnistické: fejtón, beseda, reportáž
rozhovory, opisy, umeločky

masmédiá: - informovať, ovplyvňovať
- nezávislé = štátne
- súkromné
- bulvár

Náučný štýl

odborná a náučná lit.

odborná komunikácia

- vysvetľovať, ~~zverejňovať~~ zverejňovať a sprostredkovať vedecké poznatky,
prezentovať názory a skúsenosti

verbálne prostriedky:

- lexikálne: odborné názvy, cudzie slová, knižné slová, skratky, značky, kalky (doslovné preklady),
multiverbitácia

- morfológické: podst. a prid. m., autorštyl, plurál, neosobné vyjadrenie, trpný rod, prídavné slovesné konštrukcie

- syntax: zložené súvetia, viacnásobné vetné členy,

neverbálne: tabuľky, schémy, vzorce, grafy, prílohy, odseky

Vedecko-náučný: dizertácia, práca, odborný referát
odborné termíny, odjedlnosť

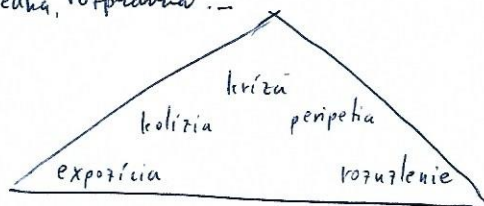
Populárno-náučný:
všetko vysvetliť

SOČ: úvodpis
obsah
úvod
metódu práce
vlastná práca

diskusia
záver
bibliografia
- prílohy

Rozprávaci slohový postup

- založený na dejovej línii
- kohezia (postupnosť častí), dejovosť, príbehovosť, časová línia
- základom je rozprávanie
- umelecký štýl: román, novela, poviedka, rozprávka ...
- publicistický štýl: fejtón, reportáž
- hovorový štýl:

klasické rozprávanie -

in medias res - bez úvodu, začína v strede deja, začína „akčne“

retrospektívne rozprávanie - od konca príbehu

dramatické rozprávanie - ~~príbeh~~ prudké zvrhnutie, veľa dialógov, prekvapujúca pointa

epické rozprávanie - pokojné plynutie deja, málo dialógov

príame rozprávanie - 1. os sg., rozpráva príbeh, ak by ho sám prežil

- dramatické prvky: krátke vety, opakovanie, nedokončené vety, historický prezýv

Rozprávač: vševediaci

personálny:

priamy:

oko kamery:

Informačný SP

- najjednoduchší, opisuje stručné údaje
- faktografickosť, objektivita, aktualita
- administratívny, publicistický, hovorový štýl

správa

plagát

interat/tehlama

oznámenie

pozvánka

úradný list

Výkladový slohový postup

- vysvetľuje a objasňuje
- argumenty, príklady, odborné termíny, ...
- autor postupuje:
 - indukčne - príklady, fakty $\rightarrow$ dôsledok
 - dedukčne - všeobecná poučka $\rightarrow$ konkrétny príklad
 - argumentačne - dôvodenie, dohazovanie

formy: populárne: vč. + populárno-náučná lit.
vedecký: odborné diela, časopisy

útvary: výklad / prednáška - vecný, objektívny, nové poznatky

úvaha - interpretuje už známe, subjektívne

referát - vysvetľuje už známe, objektívne

komentár - subjektívne hodnotí, vysvetľuje svoj názor

OPIS

vymenúva vlastnosti

nejde do hĺbky, zobrazuje komplexné vonkajšie vlastnosti

jednoduchý

umelecký

odborný

statický

dynamický

subjektívny

objektívny

Charakteristika

opis vlastností alebo znakov osoby, veci, javu

objektívna

subjektívna

piama

nepiama

individuálna - opisuje práve 1 vec

skupinová - ~~2~~ 2+

porovnávacia - porovnaním 2 predmetov...

Slovná zásoba

aktívna

pasívna

jedno/viac - významové

homonymá, antonymá, synonymá

Jazyko vedné disciplíny

- fonetika - skúma hlásky
- fonológia - skúma fonémy
- ortoepia - spisovná výslovnosť
- ortografia - pravopis
- lexikológia - slovná zásoba
- morfológia - tvaroslovie
- Syntax - skladba
- štylistika - výrazové prostriedky
- Sociolingvistika

Štylotvorné činitele

- vplyvajú na štylotvorný proces:

zhromažďovanie
triedenie materiálu
rozvrhnutie témy
výber jazykových prostriedkov

subjektívne: povahové črty autora, nálada
dosiahnuté vzdelanie, slovná zásoba
vek, pohlavie, zaujatosť, rozhlád

objektívne: téma, funkcia,
prostredie, forma prejavu,
publikum, nálada publika

Frazeologizmy:

viacslovné ustálené spojenenia, podobu vety alebo viacerých slov

ľudové
intelektuálne
medzinárodné

Príslovie
Porekadlo
Právnostika
Prírovnanie

Vývin slovenského jazyka

do 8. stor. - prasloviančina

863 - Konštantín a Metod - staroslovienčina

10. stor. - (R-V) - latinčina

14.-16. stor. - slovakizovaná čeština : kultúrny aj spisovný

18. - pokus o uzhodenie slovenčiny J. I. Bajzom

1787 - uzhodenie spisovnej slovenčiny - západoslovenčina

- Anton Bernolák

- písať ako počujúť

- y namiesto j

- w aj v

- nerozlišuje i/y

- podstatné meno s veľkým začiatkom

1843 - uzhodenie spisovnej slovenčiny - stredoslovenčina

L. Štúr

nepoznal dvojhlásky, ä, y, ľ

1852 - Hodžovsko-Hatalovská reforma - vyučovací jazyk

i/y, ľ, ä, ruša náhľad a na i, e,

1875 - 1918 - maďarizácia

1918 - štátny jazyk

- snaha zjednotiť slovenčinu a češtinu

1940 - putistické hnutie

1953 - zrušenie dvojtvorby pri spodobovaní

1991/1 - zmena v ziarach, rytme, krátení, veľkých písm.

1996 - zákon o štátnom jazyku v SR

- jazyková norma - súhrn jazyk. prostriedkov a pravidiel

- výzva - skutočný stav jazyka

- kodifikácia - úradný akt

Pravidlá slovenského pravopisu
Pravidlá slovenskej výslovnosti

Krátky slovník slovenského jazyka
Morfologický slovenského jazyka

slovníky:

synonymické
antonymické
homonymické
frazologické
cudzie slova
terminologické

nárečové
historické
etymologické
výslovnostné
pravopisné
morfologické
frekvencie
retografické